

KARTA PRACY · LF4

Konflikt pod lupą prawa

Dział VII · wymaganie F4 · „Czy prawo międzynarodowe potrafi rozwiązać konflikt?”

WARIANT: BAZOWY

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Twój cel

- Wyjaśniam przyczyny konfliktu w kontekście prawa międzynarodowego.
- Oceniam konsekwencje i próby rozwiązania.

Jak pracujecie: w grupie opracowujecie JEDNĄ stację, potem słuchacie pozostałych i uzupełniacie notatki.

Stacja 1 · Morze Południowochińskie — przyczyny

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Chiny roszczą sobie **80–90%** akwenu („linia dziewięciu kresek”, 1947) wobec Wietnamu, Filipin, Malesji i Brunei.
- Przez region przechodzi towar o wartości **~5 bln USD/rok**; dno kryje złoża ropy i gazu. (*media*) (*dane 2025/2026*)
- Zadanie: wypiszcie strony sporu i ich argumenty.

Przyczyna konfliktu:

Naruszona zasada prawa:

Konsekwencja:

Ocena próby rozwiązania:

Stacja 2 · Prawo międzynarodowe (UNCLOS)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Konwencja o prawie morza (UNCLOS, 1982) definiuje wyspę i Wyłączną Strefę Ekonomiczną (200 mil morskich).
- Trybunał w Hadze (2016, sprawa Filipin) uznał roszczenia Chin za sprzeczne z prawem — Chiny zbojkotowały wyrok.
- Zadanie: oceńcie, czym różni się argument prawny od politycznego.

Przyczyna konfliktu:

Naruszona zasada prawa:

Konsekwencja:

Ocena próby rozwiązania:

Stacja 3 · Sudan — kryzys humanitarny

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Wojna od kwietnia 2023 (armia SAF kontra paramilitarne RSF): ponad 14 mln zmuszonych do ucieczki, w tym **7,1 mln wysiedlonych wewnątrz** i **4,4 mln uchodźców**; ≥150 tys. ofiar. (UNHCR/OCHA, 2026) *(dane 2025/2026)*
- Pomocy humanitarnej wymaga **33,7 mln osób** (2026); masowe naruszenia prawa humanitarnego. (OCHA, 2026) *(dane 2025/2026)*
- Zadanie: nazwijcie naruszone zasady prawa międzynarodowego.

Przyczyna konfliktu:

Naruszona zasada prawa:

Konsekwencja:

Ocena próby rozwiązania:

Stacja 4 · Próby rozwiązania i ich skuteczność

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Morze Południowochińskie: operacje swobody żeglugi (FONOPS); negocjacje ASEAN-Chiny bez efektu.
- Sudan: sankcje UE przedłużone do 10 października 2026 (18 osób, 8 podmiotów); mediacje ONZ nieskuteczne. *(Rada UE, 2026)*
- Zadanie: oceńcie, dlaczego mechanizmy bywają nieskuteczne.

Przyczyna konfliktu:

Naruszona zasada prawa:

Konsekwencja:

Ocena próby rozwiązania:

Synteza — uzupełnij

Rozłóż konflikt na przyczyny, prawo, konsekwencje i próby rozwiązania.

Przyczyny	Prawo i konsekwencje	Próby rozwiązania (skuteczność)

Wyjściówka

1. Wyjaśnij jedną przyczynę wybranego konfliktu i wskaż naruszoną zasadę prawa.

2. Podaj jedną konsekwencję i jedną próbę rozwiązania.

3. Oceń, dlaczego mechanizm okazał się (nie)skuteczny.

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).

KARTA PRACY · LF4

Konflikt pod lupą prawa

Dział VII · wymaganie F4 · „Czy prawo międzynarodowe potrafi rozwiązać konflikt?”

WARIANT: Z RUSZTOWANIEM

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Słowniczek

- **Prawo międzynarodowe** — normy regulujące stosunki między państwami.
- **UNCLOS** — konwencja o prawie morza (1982) — wyspy i strefy ekonomiczne.
- **Konwencje genewskie** — normy chroniące ludność i jeńców w czasie wojny.
- **Kryzys humanitarny** — masowe zagrożenie życia i zdrowia ludności (głód, przesiedlenia).

Przykład wypełnienia (Stacja 1)

Przyczyna: spór o zasoby i strategiczny akwen (Morze Południowochińskie).**Prawo:** UNCLOS; wyrok Trybunału 2016 przeciw roszczeniom Chin.**Konsekwencja:** napięcia militarne i ryzyko dla żeglugi.**Ocena:** wyrok ustalił normę, ale brak egzekucji osłabił skutek.

Stacja 1 · Morze Południowochińskie — przyczyny

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Chiny roszczą sobie **80–90%** akwenu („linia dziewięciu kresek”, 1947) wobec Wietnamu, Filipin, Malezji i Brunei.
- Przez region przechodzi towar o wartości **~5 bln USD/rok**; dno kryje złoża ropy i gazu. (*media*) (*dane 2025/2026*)
- Zadanie: wypiszcie strony sporu i ich argumenty.

Uzupełnij zdanie:

Chiny roszczą sobie% akwenu Morza Południowochińskiego na podstawie „linii dziewięciu kresek”.

*Pytania pomocnicze: Kto jest stroną i o co walczy?***Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:**

Stacja 2 · Prawo międzynarodowe (UNCLOS)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Konwencja o prawie morza (UNCLOS, 1982) definiuje wyspę i Wyłączną Strefę Ekonomiczną (200 mil morskich).
- Trybunał w Hadze (2016, sprawa Filipin) uznał roszczenia Chin za sprzeczne z prawem — Chiny zbojkotowały wyrok.
- Zadanie: oceńcie, czym różni się argument prawny od politycznego.

Uzupełnij zdanie:

Kluczowa konwencja o prawie morza to; Trybunał w Hadze orzekł w roku.

Pytania pomocnicze: Jakie prawo tu obowiązuje?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Stacja 3 · Sudan — kryzys humanitarny

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Wojna od kwietnia 2023 (armia SAF kontra paramilitarne RSF): ponad 14 mln zmuszonych do ucieczki, w tym **7,1 mln wysiedlonych wewnątrz** i **4,4 mln uchodźców**; ≥150 tys. ofiar. (UNHCR/OCHA, 2026) *(dane 2025/2026)*
- Pomocy humanitarnej wymaga **33,7 mln osób** (2026); masowe naruszenia prawa humanitarnego. (OCHA, 2026) *(dane 2025/2026)*
- Zadanie: nazwijcie naruszone zasady prawa międzynarodowego.

Uzupełnij zdanie:

Wojna w Sudanie (od) wysiedliła ponad mln osób.

Pytania pomocnicze: Jakie są konsekwencje humanitarne?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Stacja 4 · Próby rozwiązania i ich skuteczność

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Morze Południowochińskie: operacje swobody żeglugi (FONOPS); negocjacje ASEAN–Chiny bez efektu.
- Sudan: sankcje UE przedłużone do 10 października 2026 (18 osób, 8 podmiotów); mediacje ONZ nieskuteczne. *(Rada UE, 2026)*
- Zadanie: oceńcie, dlaczego mechanizmy bywają nieskuteczne.

Uzupełnij zdanie:

Sankcje UE wobec stron konfliktu w Sudanie przedłużono do

Pytania pomocnicze: Czy próby rozwiązania działają?

Skutek + działanie / „u mnie w życiu”:

Synteza — uzupełnij

Rozłóż konflikt na przyczyny, prawo, konsekwencje i próby rozwiązania.

Przyczyny	Prawo i konsekwencje	Próby rozwiązania (skuteczność)

Wyjściówka

Dokończ zdanie:

Prawo międzynarodowe w tym konflikcie okazało się , bo

Jedna liczba lub fakt do zweryfikowania — sprawdzę w:

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).

KARTA PRACY · LF4

Konflikt pod lupą prawa

Dział VII · wymaganie F4 · „Czy prawo międzynarodowe potrafi rozwiązać konflikt?”

WARIANT: ROZSZERZONY

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Zadanie 1. Symulacja rozprawy (UNCLOS)

Przygotuj argumenty delegacji Filipin i delegacji Chin oraz stanowisko sędziego.

Delegacja Filipin (prawo)	Delegacja Chin (historia/polityka)
UNCLOS, wyrok 2016...	prawa historyczne, suwerenność...

Werdykt sędziego i uzasadnienie prawne:

Zadanie 2. Ocena skuteczności mechanizmów

Oceń, dlaczego mechanizmy międzynarodowe bywają nieskuteczne i co można poprawić.

Dlaczego mechanizm zawiodł:

Propozycja poprawy i jej ograniczenia:

Zadanie 3. Weryfikacja danych

Wybierz dwie liczby (humanitarne lub gospodarcze) i zaplanuj weryfikację.

Liczba do sprawdzenia	Gdzie i jak (instytucja, rok)

Refleksja: dlaczego dane humanitarne szybko się zmieniają?

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).